

פסיכולוגיה התפתחותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים:

פרק ראשון	24 נקודות
פרק שני	64 נקודות
פרק שלישי	12 נקודות
סה"כ	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 6 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף

השאלות

פרק ראשון (24 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך וענה על שלוש מבין השאלות 1–4 (לכל שאלה – 8 נקודות).

משפחת כהן עומדת לצאת לחופשה בצפון הארץ. יאיר, אב המשפחה, אינו אוהב לצאת לחופשות, כי הוא מעדיף לישון במיטה הנוחה שלו. לעומת זאת רונית, האם, אוהבת לפגוש אנשים חדשים ולראות מקומות חדשים, ולכן מרבה לתכנן חופשות.

לרונית וליאיר שלושה ילדים: יוסי, בן 14, אורי, בן שלוש וחצי ויעל, בת שנה ותשעה חודשים.

בדרך למכונת, יוסי רוטן ומתלונן. בגלל החופשה המשפחתית הוא אינו יכול לצאת עם חבריו לפעילות של תנועת הנוער.

אורי, כמו תמיד, מתרוצץ סביב בהתלהבות ומגיע למכונת בקפוצות.

יעל כבר יושבת במכונת, בכיסא המיוחד שלה. היא מחזיקה מכסה של סיר, מסובבת אותו פעם ימינה ופעם שמאלה, וצועקת: "פאפס, פאפס!".

רגע לפני שיוסי נכנס למכונת, הוא מקבל שיחת טלפון מחבריו לתנועה. הם שואלים אותו אם הוא מצטרף אליהם לפעילות. יוסי עונה להם בשלילה. הוא מרגיש מאוכזב וצועק על אחותו יעל: "די כבר, תפסיקי לעשות רעש!", וצועט בגלגל של המכונת.

אורי מסתכל על המכונת בצער ואומר לאימו שהמכונת קיבלה מכה, שכואב לה. אורי מסרב להיכנס למכונת, הוא רוצה ללטף את המכונת ולהרגיע אותה.

רונית מתמלאת דאגה. היא חוששת שהמצב יידרדר, וממהרת להשמיע במכונת שיר שהיא יודעת שכולם אוהבים.

שאלה 1

הסבר מהי חשיבה סמלית, והבא דוגמה **אחת** מן הקטע לחשיבה סמלית.

שאלה 2

בחר **שתי** דמויות המתוארות בקטע, וציין מאפיין מזג **אחד** אשר בא לידי ביטוי בהתנהגות של כל דמות. הסבר את תשובתך.

שאלה 3

הסבר מהו מנגנון הגנה. הבא דוגמה **אחת** מן הקטע לשימוש במנגנון הגנה, וציין את שם המנגנון.

שאלה 4

הסבר, על-פי פיאז'ה, את מאפיין החשיבה שבא לידי ביטוי בהתנהגות של אורי, וציין את שם המאפיין.

פרק שני (64 נקודות)

ענה על שמונה מבין השאלות 5–14 (לכל שאלה – 8 נקודות).

שאלה 5

הסבר מהי חרדת זרים, וציין יכולת קוגניטיבית **אחת** שיכולה להסביר מדוע מתפתחת חרדת זרים.

שאלה 6

הסבר מהי אמפתיה, והבא דוגמה **אחת** להתנהגות אמפתית של ילד בגיל הגן.

שאלה 7

הסבר את הקונפליקט "גיבוש זהות מול טשטוש זהות", על-פי התיאוריה של אריקסון.

שאלה 8

תאר, על-פי מאסלו, דרך **אחת** שבעזרתה יכול מחנך לספק לתלמידיו את הצורך בביטחון, ודרך **אחת** שבעזרתה הוא יכול לספק לתלמידיו את הצורך בהערכה.

שאלה 9

תאר **שתיים** ממטרות הפסיכולוגיה ההתפתחותית, והבא דוגמה לאופן שבו אפשר ליישם **אחת** מהמטרות שצינת.

שאלה 10

הצג תוצאות של **אחד** מן המחקרים שנערכו על "ילדי מוסדות", והסבר כיצד התוצאות תורמות להבנת תהליך ההתקשרות.

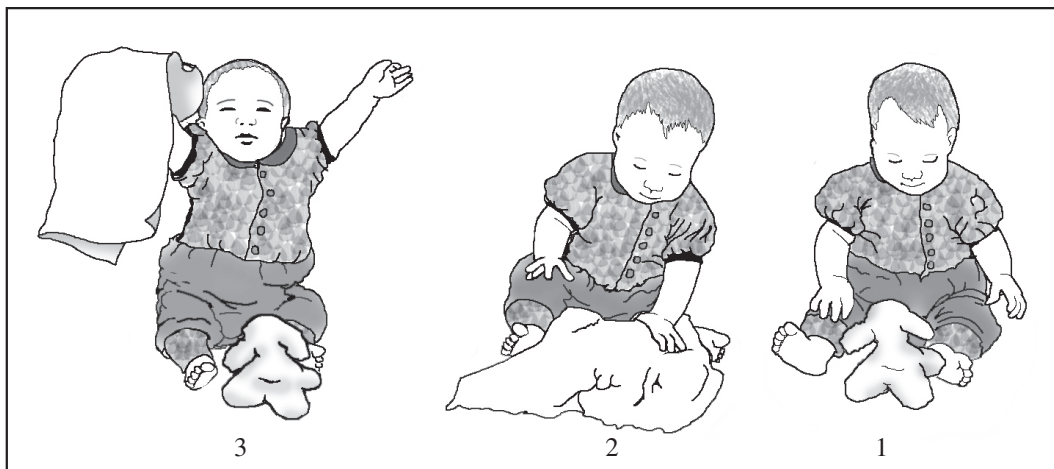
שאלה 11

ילדה בת שלוש חזרה להרטיב בלילה זמן רב לאחר שנגמלה.

על-פי המודל האקולוגי של בرونפנברנר, הצע **שני** הסברים אפשריים להתנהגותה – כל הסבר יתייחס למערכת שונה של המודל.

שאלה 12

באיורים שלפניך נראית תינוקת בת שנה. ציין מהי היכולת הקוגניטיבית שבאה לידי ביטוי בהתנהגותה, ותאר כיצד תנהג תינוקת צעירה יותר במצב דומה.

שאלה 13

ציין מהם **שלושת** מרכיבי האישיות על-פי פרויד, והסבר את התפקיד של כל מרכיב.

שאלה 14

לפניך רשימת אירועים. העתק את הרשימה למחברת הבחינה שלך, וכתוב ליד כל אירוע אם הוא מתאר תקשורת חד-סטריית או תקשורת דו-סטריית.

1. מנהל בית-הספר מודיע במערכת הכריזה של בית-הספר שבגלל השלג, הלימודים מבוטלים.
2. רונית משוחחת בטלפון עם חברתה ומנסה לתאם איתה מועד לפגישה.
3. נועה ונורית נפגשות ומתחבקות.

פרק שלישי (12 נקודות)

ענה על כל השאלות 15–18 בתשובון שבמחברת הבחינה שלך, בעמוד 19 (לכל שאלה – 3 נקודות).
לכל שאלה ארבע תשובות, אך רק אחת מהן נכונה. סמן X במשבצת שמתחת לאות המציינת את התשובה
שבחרת. שים לב, עליך לסמן את תשובותיך ליד השאלות 15–18.

שאלה 15

השבוע צמחה לדן שן נוספת, ורונית אמרה בפעם הראשונה משפט בן חמש מילים.

- א. השינוי שחל בהתפתחות של דן ושל רונית הוא שינוי איכותי.
- ב. השינוי שחל בהתפתחות של דן ושל רונית הוא שינוי כמותי.
- ג. השינוי שחל בהתפתחות של דן הוא שינוי איכותי, והשינוי שחל בהתפתחות של רונית הוא שינוי כמותי.
- ד. השינוי שחל בהתפתחות של דן הוא שינוי כמותי, והשינוי שחל בהתפתחות של רונית הוא שינוי איכותי.

שאלה 16

למגמת המוזיקה בתיכון "עליות" נרשמים תמיד תלמידים רבים, כי מרכז המגמה הוא גיטריסט, חבר בלהקה מפורסמת
שצעירים רבים מאזינים לשיריה. מהו מקור כוחו של מרכז המגמה כמנהיג?

- א. כוח השכר
- ב. כוח המומחיות
- ג. כוח החוק
- ד. כוח הכפייה

שאלה 17

אבא הראה לבנו תום בן השנתיים תמונה של כלב ואמר לו: "כלב!".
למחרת בבוקר, בדרך לגן, ראה תום חתול, הצביע עליו ואמר: "כלב!".
על-פי פיאז'ה, איזה תהליך מתואר בתגובתו של תום?

- א. הסתגלות
- ב. התאמה
- ג. הטמעה
- ד. איזון

שאלה 18

עלמה אמרה לגננת: "סידרתי את כל הכיסאים מסביב לשולחן."

מה יכולה להיות הסיבה לטעות הלשונית של עלמה?

- א. הדיבור של עלמה הוא דיבור אגוצנטרי.
- ב. לעלמה אין יכולת ליישם את כללי התחביר.
- ג. עלמה נמצאת בשלב הדקדוקי המוקדם.
- ד. עלמה נמצאת בשלב הדקדוקי המאוחר.

בהצלחה!